

Declaració de Montserrat

sobre els espais naturals sagrats en països tecnològicament desenvolupats

TENINT EN COMPTE les ponències i els casos d'estudi, procedents de tres continents diferents, que van ser presentats al Seminari de Montserrat sobre Natura i Espiritualitat, realitzat al monestir de Montserrat, del 23-26 de novembre, en el marc de la Iniciativa Delos del Grup de treball sobre valors culturals i espirituals de les àrees protegides, de la Comissió mundial d'àrees protegides pertanyent a la Unió mundial per a la conservació (UICN), i també els debats posteriors;

APROFITANT el coneixement i l'experiència de 40 participants de 8 països diferents, entre els quals hi havia representants de monestirs cristians i budistes, autoritats i organitzacions mediambientals locals, nacionals i internacionals, i també professors universitaris i experts individuals;

AGRAINT el treball dut a terme durant els dos darrers anys per la Iniciativa Delos en espais naturals sagrats situats en països tecnològicament desenvolupats;

CONSCIENTS que els espais naturals sagrats estan amenaçats per ignorància o negligència fins i tot en els països desenvolupats, i que les causes concretes solen ser crisis culturals o espirituals, projectes insostenibles de desenvolupament o d'explotació de recursos, foment de processos d'urbanització i de turisme de masses, o manca de planificació o de control adequats dels usos del sòl;

ELS PARTICIPANTS AL SEMINARI

AFIRMEN que la dimensió sagrada ha estat una de les forces o de les realitats més poderoses per a la conservació, per tal com inspira sentiments de meravella, veneració i respecte. El fet de considerar llocs, paisatges, espècies o altres elements com a sagrats ha estat una de les formes més efectives de conservar la natura al llarg dels temps, tant si aquest caràcter té una significació local com si la té per a grups, cultures, tradicions o regions més àmplies;

RECONeixEN que la natura té valors i significats intrínsecs, com ara els culturals i espirituals, i que és entesa pels seguidors de diverses religions i tradicions espirituals com una manifestació divina d'una realitat més profunda i sagrada, que pot ser concebuda de maneres molt diferents;

RECONeixEN IGUALMENT que, per assegurar la sostenibilitat a llarg termini, els objectius de conservació, i també els programes i els missatges que els vehiculen, han de basar-se en valors, creences, idees i pràctiques pregonament arrelats. Els conservacionistes els han de reconèixer, doncs, i els han d'atorgar el lloc que mereixen en la conservació dels espais naturals protegits. Això constitueix un repte i una gran oportunitat alhora per augmentar el suport al moviment de conservació, implicant-hi agents i sectors que fins ara se n'havien sentit exclosos a causa de la perspectiva materialista que la conservació de la natura tot sovint ha adoptat;

RECONeixEN I CONFIRMEN l'existència d'espais naturals sagrats en totes les categories d'àrees protegides de la UICN que hi ha en els països tecnològicament desenvolupats;

CONFIRMEN, A MÉS, que la dimensió espiritual dels espais sagrats situats en àrees protegides pot ajudar molt i de maneres molt diverses a conservar el patrimoni natural, principalment

incrementant la consciència dels creients, inspirant-los i implicant-los en iniciatives de conservació;

INSISTEIXEN que els drets diacrònics dels custodis dels llocs sagrats han de ser salvaguardats tant del públic insensible com del desenvolupament privat o de la ignorància política, i que aquests custodis han de poder participar en la presa de decisions sobre el futur de les àrees protegides;

RECONEIXEN que la gestió adequada de les àrees protegides pot millorar la conservació dels valors espirituals dels espais naturals sagrats, i crear així sinergies positives entre els valors naturals, culturals i espirituals, no sols dins dels espais protegits, sinó per a la natura en general;

RECONEIXEN TAMBÉ que les sinergies positives entre els valors naturals, culturals i espiritual s'estenen a espais sagrats més enllà de les àrees protegides establertes i que, per tant, funcionen com un vehicle per comunicar i donar suport a la conservació de la natura en general;

SOSTENEN que aquesta sinergia només pot crear-se per mitjà d'una col·laboració estreta i equitativa entre els custodis tradicionals dels espais sagrats i els responsables de la gestió dels espais naturals protegits, amb respecte mutu de les prerrogatives i de les responsabilitats de cadascuna de les bandes;

PROPOSEN encoratjar i enfortir el diàleg entre ambdues bandes, de manera que les necessitats i els objectius de cadascuna siguin plenament compresos i es pugui desenvolupar un llenguatge comú i, finalment, un plantejament comú, que integri totes dues visions;

PROPOSEN, A MÉS, que un objectiu futur sigui l'elaboració i l'aplicació de plans de gestió integrats per a espais naturals sagrats, que tinguin en compte tant els objectius espirituals com els de conservació de la natura; uns plans que han de ser elaborats amb plena participació de totes les parts implicades;

INDIQUEN que qualsevol mesura de gestió que afecti valors naturals, culturals o espirituals en espais naturals sagrats ha de respectar els drets humans universals i basar-se en un ampli procés participatiu;

DEMANEN ATENCIÓ per tal que es tingui una cura especial en aquelles àrees protegides que contenen llocs sagrats per a indígenes, pobles tradicionals o minories; altrament, cal prendre en consideració el rol i la contribució dels nous immigrants en aquest sentit;

RECOMANEN que, allà on coexisteixen múltiples creences, se'n reconegui la diversitat de perspectives i es fomenti que totes participin en la conservació de la natura, especialment pel que fa als valors que comparteixen;

ASSENYALEN que l'educació i l'art poden jugar un paper clau per crear un clima de cooperació i entesa envers els espais naturals sagrats;

ENCORATGEN la Iniciativa Delos a continuar la tasca de facilitar processos d'integració entre els grups religiosos o espirituals i les organitzacions de conservació de la natura i, consegüentment, a desenvolupar i difondre directrius sobre la gestió integrada dels espais naturals sagrats;

FINALMENT, EXPRESSEN EL SEU AGRAÏMENT al monestir de Montserrat, el Patronat de la Muntanya de Montserrat, el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya, la Fundació Territori i Paisatge de Caixa Catalunya, i a l'equip de coordinació de la iniciativa Delos per l'excel·lent organització del Seminari de Montserrat.